

Dopady programového období 2007-2013 regionální politiky EU na rozvoj českých mikroregionů

PAVEL ZDRAŽIL, PETRA APPLOVÁ

**XX. MEZINÁRODNÍ KOLOKVIUM O
REGIONÁLNÍCH VĚDÁCH**

14. – 16. ČERVNA 2017, KURDĚJOV

Úvod

- Regionální disparity, a s nimi související rozvojové vzorce, jsou výslednicí řady faktorů:
 - působení centripetálních a centrifugálních sil (Fujita, Krugman, Venables, 2001),
 - aglomerační efekty a znalostní spillovers (Marshall, 1920; Romer, 1986; Jacobs, 1970; Porter, 1998),
 - „brain-drain“ (Lucas, 1988),
 - rozvojové osy urbánních center (Novák, Netrdová, 2011),
 - „path-dependance“ vedoucí k nevýhodným strukturám (Ezcurra et al, 2007).
 - + Formování efektivnějších forem územní dělby práce a specializace (Hampl, 1997).
 - Ekonomická výkonnost a další související společensky citlivé oblasti - úroveň životních standardů a kvalita života obyvatelstva (Barro, Sala-i-Martin, 2004; Zdražil, Applová, 2016).
- => Snaha usměrňovat rozvoj
- U nových méně vyspělých zemí EU mají v tomto zásadní roli **fondy na realizaci regionální politiky** (Kraftová, Matěja, 2015).

Východiska

- Regionální politika je tradičně hodnocena v kontextu ekonomické výkonnosti, existují ale i další významné faktory, které formují ekonomické prostředí a ovlivňují tak socio-ekonomický rozvoj.
 - Např. mikroekonomická evaluace, která zohledňuje **úroveň podnikatelského prostředí, využívání lidských zdrojů a inovační potenciál** (Viturka, Žitek, Klímová, Tonev, 2011).
- Regionální politika EU, jakož i pokusy o její hodnocení, se primárně soustřeďuje na rozvoj regionů úrovně NUTS II.
 - Výzkum na nižších referenčních hladinách (**mikroregionů**) bývá opomíjen, pro efektivní řízení regionální politiky je však neméně důležitý (Viturka, 2010).
- **Cílem příspěvku je posoudit dopady programového období 2007-2013 regionální politiky EU na rozvoj ekonomického prostředí v českých mikroregionech.**

Metodika

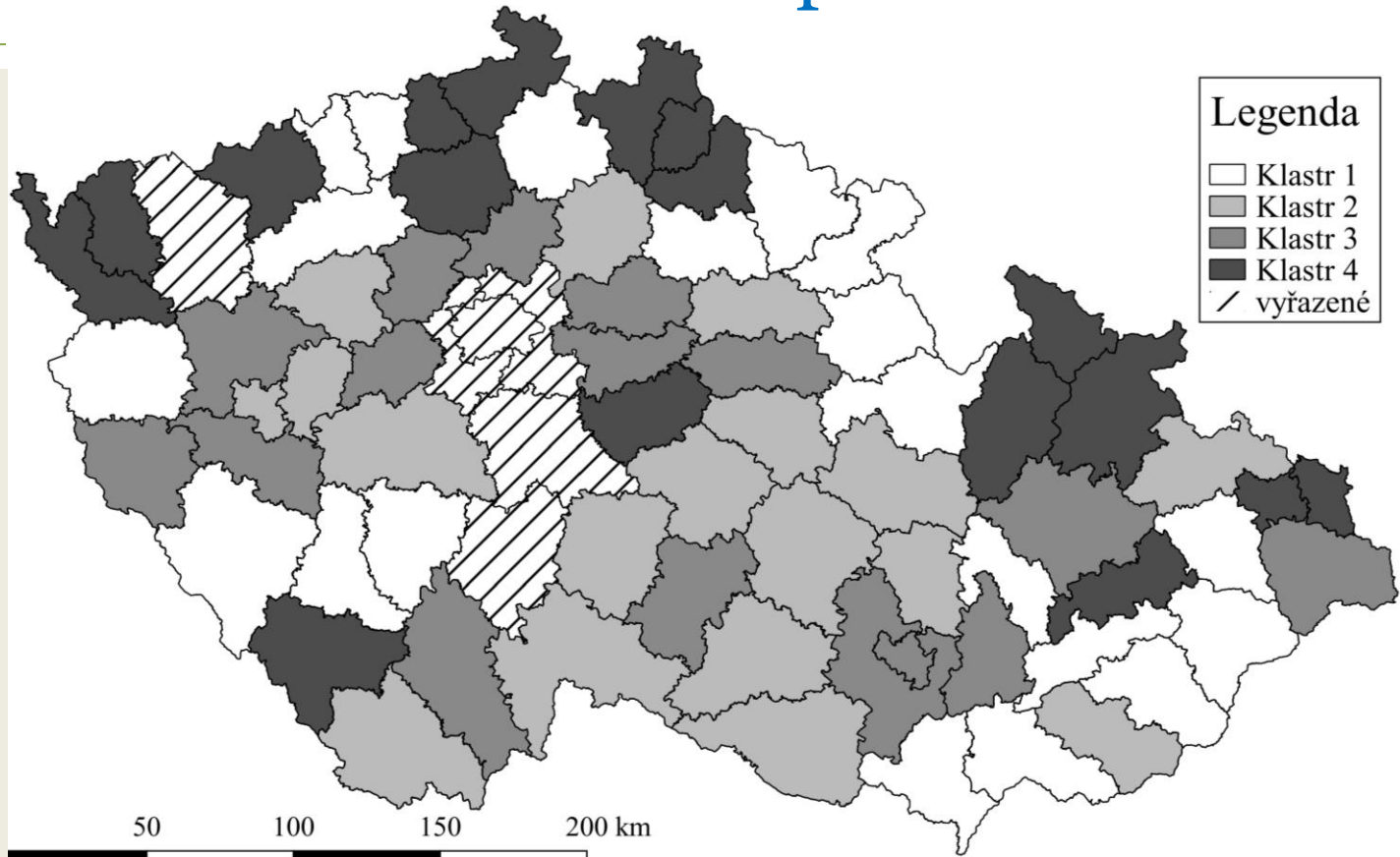

- 77 mikroregionů (okresů); 1. 1. 2008 – 31. 12. 2015.
- 2 zjednodušující předpoklady:
 - podpora celého projektu je uvažována v místě s nejvyšším podílem alokace,
 - veškeré formy veřejné podpory související s realizací regionální politiky EU jsou považovány za prostředky regionální politiky EU.
- Ukazatele regionální politiky: **alokované veřejné a soukromé zdroje.**
- Ukazatele ekonomického prostředí: **počet ekonomických subjektů a nezaměstnanost.**
- Údaje standardizovány průměrným počtem **obyvatel v produktivním věku (15-64).**

- I) Identifikace a odstranění **odlehých hodnot** (Grubbsův test; $\alpha = 0,05$).
- II) **Kategorizace regionů** podle vývoje počtu ekonomických subjektů a nezaměstnanosti (Wardova metoda hierarchického shlukování - standardní euklidovská metrika; spojovací vzdálenost 20 % => „rovnoměrná“ kategorizace do 4 klastrů).
- III) **Analýza vztahů** mezi sledovanými ukazateli na úrovni všech regionů i jednotlivých klastrů (Spearmanův koeficient pořadové korelace; $\alpha = 0,05$).

Kategorizace mikroregionů na základě změn ekonomického prostředí

Klastr 1: PI, ST, KT, TC, LN, MO, TP, CL, JC, NA, RK, TU, UO, BV, HO, PV, KM, VS, ZL, NJ.

Klastr 2: MB, PB, RA, CK, JH, PM, RO, HK, CR, SY, HB, PE, TR, ZR, BK, ZN, UH, OP.

Klastr 3: BE, KD, KO, ME, NB, CB, DO, PJ, PS, PU, JI, BM, BI, VY, OC, FM.

Klastr 4: KH, PT, CH, SO, DC, CV, LT, UL, JN, LI, SM, JE, PR, SU, BR, KI, OV.

Vyřazené: PHA, BN, PY, PZ, TA, KV.

Zdroj: vlastní zpracování

Výsledky analýzy

Výsledky korelační analýzy a základní popisné statistiky – **všechny regiony**

	VER	SOU	NEZ	EKS			Počet	Průměr	Min	Max	Sm. od.
VER	1,000					VER	71	107 702	35 264	221 557	42 308
SOU	0,569	1,000				SOU	71	38 299	15 357	75 832	11 911
NEZ	0,240	0,172	1,000			NEZ	71	1,635	-0,320	3,840	0,864
EKS	0,157	0,063	0,155	1,000		EKS	71	0,087	-8,804	6,790	2,717

Poznámky: významné korelační vztahy na hladině významnosti 0,05 jsou tučně; VER - veřejné prostředky, SOU - soukromé prostředky, NEZ – nezaměstnanost (změna %), EKS - ekonomické subjekty (změna %); Sm. od. - směrodatná odchylka.

Zdroj: vlastní zpracování

Výsledky korelační analýzy a základní popisné statistiky – **Klastr 1**

	VER	SOU	NEZ	EKS			Počet	Průměr	Min	Max	Sm. od.
VER	1,000					VER	20	87 049	35 264	158 846	29 039
SOU	0,797	1,000				SOU	20	37 524	24 287	57 192	10 278
NEZ	0,427	0,510	1,000			NEZ	20	0,972	-0,320	1,939	0,677
EKS	0,041	0,364	-0,165	1,000		EKS	20	-0,790	-2,327	0,510	0,616

Výsledky korelační analýzy a základní popisné statistiky – **Klastr 2**

	VER	SOU	NEZ	EKS			Počet	Průměr	Min	Max	Sm. od.
VER	1,000					VER	18	104 991	42 947	180 366	33 431
SOU	0,356	1,000				SOU	18	37 431	15 357	64 877	10 459
NEZ	-0,156	-0,055	1,000			NEZ	18	1,739	0,720	3,367	0,673
EKS	0,197	-0,224	-0,257	1,000		EKS	18	0,945	-0,215	1,608	0,508

Výsledky korelační analýzy a základní popisné statistiky – **Klastr 3**

	VER	SOU	NEZ	EKS			Počet	Průměr	Min	Max	Sm. od.
VER	1,000					VER	16	128 249	49 165	200 593	49 926
SOU	0,694	1,000				SOU	16	40 997	17 577	75 832	16 293
NEZ	0,250	0,235	1,000			NEZ	16	1,967	-0,059	3,047	0,831
EKS	-0,200	-0,182	0,003	1,000		EKS	16	3,606	1,943	6,790	1,571

Výsledky korelační analýzy a základní popisné statistiky – **Klastr 4**

	VER	SOU	NEZ	EKS			Počet	Průměr	Min	Max	Sm. od.
VER	1,000					VER	17	115 533	50 606	221 557	47 714
SOU	0,326	1,000				SOU	17	37 590	19 976	58 300	10 989
NEZ	0,051	0,145	1,000			NEZ	17	1,991	0,309	3,840	0,887
EKS	-0,044	0,225	0,760	1,000		EKS	17	-3,102	-8,804	-1,193	2,069

Zdroj: vlastní zpracování

Závěry

- Zapojení veřejných prostředků na realizaci regionální politiky EU v mikroregionech ČR často koreluje se zapojením prostředků soukromých. 😊
=> Komplementarita, nikoliv substituce, prostředků z obou sektorů.
- Dle výsledků by veřejné zdroje mohly negativně působit na ekonomické prostředí v kontextu zvyšování nezaměstnanosti. 😞
 - Je otázkou, do jaké míry je tato slabá vazba ovlivněna všeobecným navýšením nezaměstnanosti způsobeným ekonomickou krizí.
- S vývojem ekonomických subjektů prostředky podílející se na realizaci regionální politiky EU nekorelují. 😞

=> Účinky regionální politiky EU (období 2007-2013) na rozvoj ekonomického prostředí českých mikroregionů se jednoznačně neprokázaly.

Děkujeme za pozornost!

PAVEL ZDRAŽIL (Pavel.Zdrazil@upce.cz)
PETRA APPLOVÁ (Petra.Applova@upce.cz)

Ústav regionálních a bezpečnostních věd
Fakulta ekonomicko-správní,
Univerzita Pardubice
(<http://www.uni-pardubice.cz>)

Studentská 95, 532 10 Pardubice, Česká republika